

Lunds kommun

Rektorn vid Svaneskolan

Beslut för grundskola

---

efter tillsyn i Svaneskolan
i Lunds kommun

Tillsyn i Svaneskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lunds kommun under våren 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Svaneskolan besöktes av Skolinspektionen den 27 och 28 maj 2014.

Fakta om skolenheten

Svaneskolan är belägen i de centrala delarna av Lunds stad och omfattar årskurserna 6 till 9. Svaneskolan tillhör skolområde Centrum Väster tillsammans med ytterligare fyra skolenheter och 13 förskolor. Skolområdets rektorer och förskolechefer bildar en central ledningsgrupp under ledning av en områdeschef och en administrativ chef. Innevarande läsår har skolan närmare 350 elever varav ett 50-tal elever kommer från andra kommuner. Eleverna kan välja en idrottsprofil på sin utbildning inom ett antal olika idrotter och det pågår ett arbete med att även skapa en kultur- och språkprofil. Skolan leds av en rektor och i skolans ledningsgrupp ingår även två arbetslagsledare. Beslut har fattats som innebär att Svaneskolan från och med läsåret 2014/2015 ska omfatta årskurserna 7 till 9.

Av Skolverkets statistik för år 2013 framgår att i stort sett samtliga elever i årskurs 6 når minst betyget E i samtliga ämnen. Den genomsnittliga betygspoängen varierar beroende på ämne. Resultaten är högst i ämnet musik där eleverna i genomsnitt når 15,7 poäng och som lägst i ämnet matematik där eleverna i genomsnitt når 12,4 poäng. Av skolans egna uppgifter framgår att andelen elever som når de kunskapskrav som minst ska uppnås i de olika ämnena i årskurs 6 överlag förbättrats jämfört med år 2012. År 2012 når 75 till 85 procent av eleverna kunskapskraven i ämnena kemi, matematik, fysik och historia och år 2013 är motsvarande siffror 90 till 100 procent.

Av Skolverkets statistik framgår att det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 de senaste fem åren varit runt 240 poäng. Skillnaden mellan flickors och pojkars genomsnittliga meritvärde har under samma period varierat mellan några enstaka poängs skillnad till 40 poängs skillnad till flickornas fördel. Andelen elever som når minst betyget E i alla ämnen har under en fyraårsperiod sjunkit från 90 procent till 77 procent år 2013. Andelen elever som är behöriga till gymnasieskolan har däremot förbättrats och år 2013 är 93 procent av eleverna behöriga till ett yrkesförberedande program.

Helhetsbedömning

Svaneskolan bedriver en utbildning där flertalet elever når goda resultat. Tillsynen visar inget annat än att undervisningen utgår från de nationella målen

och att eleverna får prova på olika arbetssätt och arbetsformer. Elever vid Svaneskolan har möjlighet att utifrån sina intressen välja en särskild inriktning på sin utbildning och eleverna bedöms vidare ha god tillgång till moderna lärvärktyg samt ett välutrustat skolbibliotek. Svaneskolans arbete kring elever i behov av särskilt stöd har tydliga rutiner och en struktur som gör att förutsättningarna för att en elevs behov av anpassning eller särskilt stöd tidigt upptäcks och anmäls till elevhälsoteamet är goda.

Rektorn säkerställer att skolans resultat systematiskt följs upp och analyseras så att goda underlag för beslut om förbättringsåtgärder finns tillgängliga. Skolans resultat ligger till grund för omfördelning av resurser och kompetensutvecklingsinsatser. Skolan bedöms vidare ha väl inarbetade strukturer som gör att lärare och elever samverkar i arbetet med att främja likabehandling och motverka kränkande behandling av elever.

Trots att undervisningen i mångt utgår från läroplanens krav finns områden som skolan behöver utveckla. Elevernas möjlighet till inflytande över undervisningen måste förbättras så att eleverna i större utsträckning, och i fler ämnen får ett sådant inflytande. En del i detta är att eleverna får medverka i arbetsområdenas planering och utvärdering. Även skolans arbete med att informera elever och deras vårdnadshavare om elevens kunskapsutveckling måste säkras så att alla elever och vårdnadshavare får den information de har rätt till. Elevernas vårdnadshavare måste vidare tillförsäkras rätten att inför beslut i frågor som har betydelse för eleverna ges möjlighet att inkomma med synpunkter.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lunds kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 1 november 2014** redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Lunds kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande på undervisningens innehåll.
- Vid skolenheten ska det finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.

Motivering

Enligt skollagen ska eleverna ges ett inflytande över utbildningen och de ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla den. Av läroplanen framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer samt se till att detta inflytande ökar med elevernas stigande ålder och mognad. Vidare ska läraren utgå från att eleverna vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Rektorn har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Av skollagen framgår vidare att det vid varje skolenhet ska finnas ett eller flera forum för samråd med elevernas vårdnadshavare. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för eleverna och vårdnadshavarna. Inom ramen för ett eller flera sådana forum ska eleverna och elevernas vårdnadshavare informeras om beslut i sådana frågor som ska behandlas där och ges tillfälle att komma med synpunkter innan beslut fattas. Rektorn är ansvarig för att sådana forum finns.

Skolinspektionens enkät hösten 2013 till elever i årskurs 9 visar att en majoritet av eleverna vid Svaneskolan upplever att de inte har ett inflytande över undervisningens innehåll och att många elever menar att de sällan kan påverka hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. Av elevintervjuer i samband med tillsynen framkommer att det varierar beroende på lärare och ämne i vad mån eleverna får vara med och planera och utvärdera undervisningen. Eleverna kan i en del ämnen, som exempelvis musik, engelska och samhällsorienterande ämnen ge exempel på hur de inför nya arbetsområden får vara med och påverka såväl innehåll som redovisningsformer. I andra ämnen såsom exempelvis matematik och naturorienterande ämnen, är dessa möjligheter enligt eleverna begränsade. De intervjuade elevernas uppfattning är vidare att de inte är med och utvärderar undervisningen i alla ämnen.

Skolinspektionens enkät hösten 2013 till pedagogisk personal på Svaneskolan visar att det finns ett antal lärare som anger att eleverna i liten utsträckning är med och påverkar undervisningens innehåll. Däremot anger i stort sett samtliga lärare att de låter sina elever påverka arbetssätten i undervisningen. Intervjuer med lärare i samband med tillsynen uppvisar samma mönster. Flertalet lärare kan ge exempel på hur eleverna i de olika ämnena får komma med förslag på arbets- och redovisningssätt. Lärarna menar också att de är lyhörda för synpunkter från eleverna vad gäller en god arbetsbelastning och att de ofta anpassar prov och läxor utifrån elevernas synpunkter. När det gäller elevernas möjlighet till inflytande över innehållet i undervisningen inför att ett arbetsom-

råde planeras finns bland lärarna olika uppfattningar i vad mån det finns ett utrymme för elevinflytande då man menar att innehållet styrs av kursplanerna. Det framhålls även att det kan vara svårt med 30 olika viljor i en klass och att detta gör det svårt att realisera delaktighet och inflytande. Bland de intervjuade lärarna finns uppfattningen att graden av inflytande överlag skiljer sig mellan lärare och ämne. Denna bild styrks av rektorn som beskriver ett antal pågående och planerade åtgärder för att tillförsäkra eleverna rätten till inflytande över undervisningen i alla ämnen. Åtgärderna innebär såväl organisationsförändringar som kompetensutvecklingsinsatser för lärare i form av kollegialt lärande. Rektorn menar vidare att skolans prioriterade förbättringsområde, bedömning för lärande, syftar till att elevernas inflytande ska öka och att detta ska uppnås genom att eleverna bättre förstår vad de ska lära sig, vad de kan och vad som krävs för att de ska nå en högre kunskapsnivå.

Skolinspektionens tillsyn år 2009 visade att elevernas inflytande över undervisningen behövde utvecklas och det konstaterades att elever och lärare saknade en samsyn kring i vad mån eleverna hade ett inflytande över undervisningens innehåll, arbetssätt och arbetsformer. Pågående tillsyn visar att elevers och lärares uppfattningar är fortsatt divergerande vad gäller elevernas möjlighet till inflytande över undervisningens innehåll. Det finns därför ett fortsatt behov av skolövergripande diskussioner om vad ett reellt inflytande över undervisningen innebär och hur ett sådant inflytande kan ta sig uttryck i de olika ämnena.

Skolinspektionens enkät hösten 2013 till vårdnadshavare visar att fyra av fem vårdnadshavare som besvarat enkäten uttalar att de antingen inte vet om de ges tillfälle att framföra sina synpunkter innan viktiga beslut om skolans verksamhet fattas eller klart uttalar att de inte har denna möjlighet. Intervjuer med lärare och rektor visar att det tidigare funnits en skolkonferens med representanter för elevernas vårdnadshavare. Detta var före den nuvarande rektorns tillträde för två år sedan och enligt uppgift från rektor ska detta forum inte ha fungerat och därför lagts ner. Enligt rektorn inbjuder skolan fyra gånger per läsår samtliga vårdnadshavare till så kallade åhörardagar då skolan och rektorsexpeditionen är öppen för besök, samråd och dialog. Rektorn ger också information om förändringar i skolans verksamhet i samband med "Öppet hus" dit alla vårdnadshavare är inbjudna. Rektorn och lärarna menar vidare att det vid föräldramöten och vid utvecklingssamtalet finns möjlighet för vårdnadshavarna att få information samt komma med synpunkter på skolans arbete. Rektor beskriver att hon inhämtar synpunkter från vårdnadshavarna via klassmentorn och att synpunkterna sammanställs och används som en del i beslutsunderlag gällande exempelvis resursfördelning. Såväl lärare som rektor beskriver att vårdnadshavare ofta tar kontakt med skolan i ärende som gäller betyg och bedömning och att dessa kontakter innebär att vårdnadshavarnas synpunkter uppmärksammas.

Med bakgrund i detta anser Skolinspektionen att Svaneskolan inte uppfyller kraven på ett forum för samråd där vårdnadshavare såväl ges information om förslag till beslut som tillfälle att komma med synpunkter innan dessa beslut fattas. Exempel på områden där elevernas vårdnadshavare ska ges denna möjlighet är förändringar i skolans organisation, lokalförändringar eller frågor som rör skolans inriktning och utveckling. Av förarbetena till skollagen framgår att det är viktigt att skolan har ett aktivt och systematiskt arbete kring vårdnadshavares inflytande och att berörda ska ges möjlighet att delta i ett eller flera forum där olika åsikter kan brytas mot varandra.

Rektorn ska därför se till att eleverna ges möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningens innehåll. Rektorn ska vidare se till att det vid Svaneskolan finns minst ett forum för samråd med elevernas vårdnadshavare.

Författning

4 kap. 9 och 13 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Lunds kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling.

Motivering

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens utveckling. Minst en gång per termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare ha ett utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling bäst kan stödjas samt om vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Enligt läroplanen ska lärarna samverka med och fortlöpande informera föräldrarna om bland annat elevens kunskapsutveckling.

Av Skolinspektionens enkäter hösten 2013 framgår att nästan samtliga lärare som besvarat enkäten bedömer att deras elever förstår vad de ska kunna för att nå kunskapskraven och att de ser till att även elevernas vårdnadshavare förstår dem. Motsvarande enkäter för elever i årskurs 9 visar dock att var tredje elev

anser att det är svårt att förstå vad de ska klara av i skolan och en lika stor andel av vårdnadshavarna anser att de behöver mer information från skolan om vad eleven ska klara av i skolarbetet. Rektorn beskriver att skolan infört ett digitalt webbverktyg för en löpande dokumentation av elevernas kunskapsutveckling. Enligt rektorn kan vårdnadshavarna inledningsvis haft svårt att använda webbverktyget och därmed komma åt informationen.

Dokumentation tillsammans med intervjuer med rektor och lärare i samband med tillsynen visar att skolans utvecklingsarbete fokuserar på bedömning av elevers kunskapsutveckling ur ett formativt perspektiv. Detta innebär att lärarna kontinuerligt diskuterar bedömningsfrågor och i sin undervisning provar olika formativa bedömningsmodeller. Vid intervjuerna ger lärarna flera olika exempel på detta. Trots detta menar de intervjuade eleverna att det är svårt att förstå vilka kunskapskrav de uppnått och vad de behöver utveckla för att nå en högre betygsnivå. De beskriver att det varierar beroende på ämne och lärare och uppger att det finns lärare som säger att de inte har tid att ge en återkoppling efter exempelvis en muntlig redovisning. Eleverna menar vidare att det i vissa ämnen finns lärare som inte talar om för dem vad de behöver vidareutveckla när de redovisat sina kunskaper i exempelvis ett skriftligt prov. Istället anges en poängsumma eller ett betygsssteg. Eleverna anser vidare att den information som ges vid utvecklingssamtalen inte är så utformad att de får veta vad som krävs för att de ska kunna uppnå en högre kunskapsnivå och i förlängningen ett högre betyg. Detta uttrycks av elever som att om man vill höja sig får man inte veta vad som krävs.

Trots de många exempel på formativ bedömning som de intervjuade lärarna ger visar såväl enkäter som elevintervjuer att skolan ännu inte tillräckligt tydligt ger information om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen på ett sådant sätt att eleverna förstår den. Bedömning för lärande är ett prioriterat utvecklingsområde på skolan och av intervju med rektorn framgår att rektorn noga följer upp hur lärarna arbetar med detta. Rektorn ger också exempel på olika former av individuellt anpassade och stödjande insatser för lärare i detta uppdrag.

Med bakgrund i ovanstående måste rektorn säkerställa att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande informeras om elevens kunskapsmässiga utveckling på ett sådant sätt att det är tydligt vilka kunskapskrav som ska uppnås för att eleven ska nå en högre kunskapsnivå.

Författning

3 kap 4 § skollagen

10 kap 12 § skollagen

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, Skola och hem

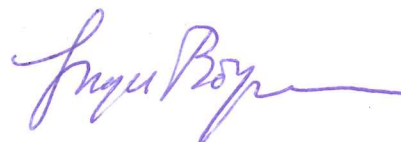
I ärendets slutliga handläggning har enhetschef Maria Kärrman deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Inger Börjesson

Föredragande/ Utredare

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.